

י י ר י ש ע

פעמטער צייטונג

דיוקס בלאטס ערשיינט
הריומאל וואכענטליך
סומא, מס'טאג אונד פרייטאג
אונד שבתס
פיר עספערדייג-אינאגן
נאכערדייג 10 טהלר - קרייז
אכטערדייג 5 טהלר - קרייז
פענטערדייג 2 טהלר 50 קרייז

אויף ריעזע צייטונג קאנן מא
יערען מאנא
ס'ר צ'נום ערירען
אויף דער פערטער-אויסגעבען
בנימין טא דער עספאנע 7 ר
ערשטן בלאטעס.
דיא רעדאקציען בעפרייט
יוד אין
ס ע ס
וואס צענדל בולוואר נומ' 29,
וואסין מאן אויך זאל פרענטאציע
אום-בלעטער צו זענען בעפרייט.

Nr. 130. פערציהנטיגער יארהאנג. פסט פרייטאג כא השון התרמ"ג. Pest, den 3 November 1882.

גענין ווער האוואי אונד פייגעמלענשענ?
מיט צוויי און דען 1-טען נאוימבער האט אין
פארטאל, דער זוך היער אין דעם זאגעמאנשען
מוזיקא-קאפע-הויז אבשפיעלטע אין אללען
ריווען דער הייפטשארט פילע אייפועהען ער-
רענט. - עס וואר בעזע 2 אהר נאכמיטאג, ווער-
האוואי זאט מיט איינעם זינער פרייער אן איינעם
מישע ווא ער זינען ישראדען נאחס. פארטליך
ערשיען אן דעמוטרען שיעש אין זינער מאן אין
בערלישע צויער פרייער. דער זינע מאן ערהאב
איינען שטאק אום ווערהאוואי דורכעפרייער. דאך
דיווער זאגן שטעלל זינען רעוואלוער הערפאר
אונד ציעלטע אויף דען זינען מאן מיט דען יאר-
טען. - וועגן זא זוך היירען שיעש און זא נייע-
דער זי דער זינע מאן פראנשע נין ווערהאוואי
בין און ווערליך דער ניכטשווידרען יוד ע-
ווערהאוואי געווענענע הייערען. זינען זא דאס
גענין מיך געזאגט האבען, זאט מאן מיט מיטע-
טהיילע דאן זינר זא ע-1-טעס ערנייער דער
זינע מאן דען אום ווערהאוואי דאמיט דיווער
ניכט שיעשן קאנען, דאך הייערען רום זוך לאז
אונד ריעף נאך איינמאל. - זינען זא זוך ניר ריה-
הען דא שיעשע און זא געזען? דער זינע מאן
היער נון. - יארשע נון! און ווערדע מיר שאן אין
אנדערמאל גענוטהאוונג פערשטאפען? אלס דער
זינע מאן זיך נין איינמאל, דאס קאפע-הויז
צו פערטאלטען, און ערהאב זיך ווערהאוואי אונד
זאטע ליט צו דען קאפע-הויז-געסטען. - זעהען
זא מינע רעווען, ווא פייג דיווער מענטש איז דא
דער זא אום פליכט גענויטע? - יעטעס ערהערטע
דער זינע מאן פאן דער שווער צוויק אונד ריעף
דעם ווערהאוואי צו. - דא ביזט פייג דען און הא-
בען ניר איינען שטאק, אונד דא פערטאלטען זיך
גענאך מיט איינעם רעוואלוער? - יעטעס ערשט
פערלייבט דער זינע מאן דאס קאפע-הויז, אונד
דאס דא יעטעס וואסען, אום וועלכעס גינדע
ער אייגענטליך דען ווערהאוואי מיט איינעם שטאקע
אויבעראללען וואללעט.

מיט דאס יודישע שפרייכונגס געלטען. ער מאנע
זוך זינען גאלען זעלבער זינען? - בעזיינענע
איז עס אינדעסטען, דאס ווערהאוואי און אינס
קאפע-הויז מיט איינעם רעוואלוער בעוואפענטע
נעכט. דער מאן איז זוך זינער שולד געווארען:
ער ווייס עס ניר צו בעשטימט. דאס ער שטאק-
שלעטע פערטליך פערדינעט האט.
דא נעכטענע נעמער דעם פייגעמלענשענ?
פערטאלטען איבער דיווען פארטאל איינע
זעהר לאנגען ליטשארטקעל. דער נאטורליך פאלט
פאן וויסענדיגען שטענדיגען גענין דא יודען איז.
אום דיוועס אטיקעל געפארדיגען ווער ציילדיג,
דאס אלעקאנדער נאך גענווערטיג אלס בע-
מאטער ביים בערלישע-ניכטע און סאלאן אינע-
שטעלטע איז אונד איינעם נאך בודאפעסט גע-
קאסטען וואר, אום ווערהאוואי צו ציכטען. דאס
שרייבען וועלכעס אלעקאנדער נאך ארישפיינע-
ליך אן ווערהאוואי געברעכט האטען זיטעט נאך
פייגעמלענשענ ווארסליך ווא פאלט:
זעהר געקערטער הייער ווערהאוואי! זענן
זא מינען נאמען אונטער דיווען ציעלע רעבליקען,
זא ווערדען זיך וואל מיינער עראנענען, זא
קענען אן זיך פערזאנליך. זא דא קענען און
מינע נאמען פארטליע אונד מינע נאמען פערזאנליע-
שאפט. און פראנע זיך דאקער? האלטען זא אום
ווערליך פיר געזענענענע, אראכטענענענע
מענטשען, דא זיך בלאס מיט וואיבער בעפאסטען
אונד אונד זינען זיך פיר דאס פאטערליאני ווער?
- אונד ווארום? וועל ווער פערטליע אלס יוד ען
געבארדען זיך? זעהן זא דאך, זא קעמפען פיר
פרייהייט גלייכייט אונד ברויערליכקייט? פערזאנליע
עס זיך אבער מיט זאך ערהאבענעס ציעלע זענן
זא אללע זינען מאנענליך און אונדער ערדע אן-
גריפען אונד דעוועלבען שטעטליך פערלעטענע?
זעהן זא, און זעלכעס קעמפע עכענפאללע פיר
דיוועס ערהאבענע ציעל. אונד דאך מיט און
טענליך און אונדערס בלאטעט זאלבע אנגריפע
גענין דא יודען זענען, זא מיר דא שאטראכע
אינס געזיכט שרייבען? ביים היממעל! זא בענענען
איינע נאמען זינען! דאס קאפע-הויז זאט אונד
זעלכעס איינענען ווערדען, דאס זא געארט, דאס
זא זיך שווער געווינדען, און זינענען דאס זא
מיר איבער אונד דיוועסעלליגעס פערפארדיגען איי-
קלעדיגע נעכטען, זאללען זא דיעס יעדאך ניכט
טרוך, דאן ווערדע און אונדען דען בעווייז לייע-
פערן, דאס און ניכט פייג בין אבלייך זא דען
נאמען יודישען שאמס אלס זאלבען בעזיינען!
סאלאן, 8 אקטאבער 1882. אלעקאנדער נאך?

שאנדעסגעפיהל אבערהא. אונד מאן זיך מיט איהם
ניכט דוועלירען קאנן - זא ווערדע און גענין
און ניר דא וואפע בארטיקע נעברויבען, נעמליך
דען ש ט א ק' - דא אטווייט, דא ווערהאוואי
אום פייגעמלענשענ הייערען ערמחיליע, לאסט זיך
נאך ניכט ווערדענענע ער בעווייפט אללע וועלן
מיט שמיטן אונד קאטא אונד בעזיינענע דיוועלען
בען אלס פייג. אלס אינפערשעמט, אלס באראק-
טערלאן אן זיך.
דען פארטאל אום קאפע-הויז שילדערט
פייגעמלענשענ ווא פאלט: איינמאל איינמאל נאך
איז 28 ביז 24 יארהע אלס, שאטק נעכטיג, ריון
געקלידעט: זינע שפאטע איז ריון אינמאל, זי
אן זינען געוויכטע זינען ווערדע מאן ניכט ערקענ-
נען, דאס דערזעלבע איבערהויפט יוד ע זא.
ער שטעלטע זיך הארט אן דען מיט אן דעם ווער-
האוואי זאט אונד פראנשע קרייז: ווער איז דער
עלדערע? - ווערהאוואי, דער דען זינען מאן ער-
קאנעט ערהאב, אום זיך נאטענענענענע
פערטאלטען צו קאנען, גריפע מיט איינער האנד
נאך דעם רעוואלוער, אונד זאטע דאן: ווא און
זעהן, זא זינר זא דער עלדערע? אלעקאנדער
נאך ערהאב נין דען שטאק, דא ריעף אונד יעדאך
ווערהאוואי צו. זענען זא מיט איינעם איינע-
נען פיינער בערוהרען, זא שיעשע און זא געזען
ווא איינע הונד? - נאך זאטע נין זא ווערהאוואי
לענען זא דען רעוואלוער ווען? - דא ווערהא-
ווא אבער בעמערקטען, אום נאך מיט דעם שטא-
קע בעוויינענע מאכט. אום און איינענענע, דא
היער ער נאך איינמאל. און ווארען זיך, מיך ניכט
צו בערוהרען, זאטע שיעשע און זא געזען, דא
געמיינער יודע? - איינענענען שאטראכען זיך דא
קאפע-הויז-געסטע אום ווערהאוואי אונד ריעפען
דעם זינען מאנע צו. אכציג אכציג: פערטאל-
טען זא דאס קאפע-הויז? אלס נאך דאס
קאפע-הויז פערלייבט, דא זאטע ווערהאוואי:
זעהן זא, מינע ערדען? זא פייג אונד אונד
פערשיקט זיך דא יודען? - נאך דיעס יעדאך
ביים היימענענע נאך צוויקען, און ווערדע שאן איי-
נע אנדערע געלענענענע זענען ווער פרעפען
אינס נאך?

ווא פייגעמלענשענ מעלרעט, העסטען פיי-
לע דער קאפע-הויז-געסטע דעם ווערהאוואי דא
האנד געדרוקט אונד בערליקווישט, דאס ער זינען
יודישען אנגריפע איינענענענענענענענע אונד
צום פערטאלטען דעם קאפע-הויזעס גענאטהאט.
אום אונד אבערעס ערשיען און דער רע-
דאקציען דעם פייגעמלענשענ איין הארדא, דער
ווערהאוואי איינען ברויער איבערנאב, אום ברויער
בעפאנר זיך בלאס איינע ארבעטקאממע דעם אלעק-
סאנדער נאך, אויף וועלכע און זינע וואהנע און
דער הייפטשארט אונגעבען וואר.
וואס דער זינע מאן מיט דיווער אדרעס-
קארטע בעזיינענען וואללעט, דאס אום אנפער-
שטענדיק, דאללע ער פערלייבט דעם ווערהאוואי
בלאס זינען, דאס ער און ניכט פרייכע אונד זיך
פאר איהם ניכט פערשטעקע? אללענפאללע באט
דיוועס דעם ווערהאוואי ניר נייע פערטאלטענע
און דען זינען לאזשישטענען.
דאס קאמפע הייערע אום, דאס ווערהא-
ווא נעמטער אללע קאפע-הויז-געסטע דא ביז
דיווען פארטאלטע זינענען ווארען, אלס צינען
אויפדאט, דאס נאך און מיט דעם שטאקע ניכט
בערוהרע אונד און מיט ווארען ניכט בערוהרע

דער זינע מאן הייסט אלעקאנדער נאך
(אייגענטליך: נראם), איז יודע אונד אבסאלוויטער
אדוואקאט ער רובשטעט אן ווערהאוואי זענען זי-
נען ווען פערשטענען אטיקעל מעהרערע בייע-
נע דא אבער ווערהאוואי אייבערמאנשעטע סיינע
היערען פערטאלטען אלעקאנדער נאך אום
ערווערשענע פאלגענע אן ווערהאוואי געריב-
טעטען ציילען: זא גלייכען, דאס זא מיט דעם
טאדשטויבען מינער בויפע זיך יעדער ערמחיליע
געטענענע קאנען, דא איררען זא, זא האבען
פאן דעם שרופשטעללעך בארטיקט מיט איינעם
שאקע איינע וואללע פערדינעטע ציכטיגע ער-
האלטען, און און ווערדע גענין זא ניר דא ווא-
לע בארטיקען נעמליך דען שטאק, געברויבען? -
היערען שויעס ווערהאוואי אום פייגעמלענ-
שענ: און האלטע עס אונטער מינער ווערדע,
און דא פיינע אונד געדרעמטענע אנגריפע
דעם אלעקאנדער נאך צו איינענענענע, עס איז
דיווער מענטש אין איינענענענענענענענע און
וואהנענענע זינען?
דעם פראנלאסטע נין דען אלעקאנדער
נאך דעם ווערהאוואי מיט איינעם שטאקע צו
אויבערפאללען, ווער בערווערן עס ווען אין יודע אויף
דיווע וויזע זיך גענוטהאוונג צו פערשאפען זיכט,
ווערהאוואי פערדיינע וואללע דא שיערסטע ציכ-
טיגע: אללע איינעם זאלבען מענטשען גענוטהאבער

זינער, עהרע"צ שערעכען, וואס הערר דר' רופט-
 רעכט גענען שימאני אין בעזוג אויף דאס וועכסל-
 פֿעלשונג דעם אנטאן וויניש זענען, אומאס איזט אונס
 וואהל ליכט בעקאנט, דאך גלויבען וויר, דאס איינע
 "הרע-המשערי" וויא דאס שימאני אין פֿעסטר-
 הערשעבע שווארען, ניכט מינדער, ענטהערענדיג איזט,
 ארם עטווא דאס מהיילנאהעט אן איינער, וועכסל-
 פֿעלשערייא.

* (אויס דער אונגארישער
 דעלעגאציע) אין דער נעסטריגען זיס-
 צינג דער אונגארישער דעלעגאציע וואוירען אן
 אונזערע נעמינאמען אויסווערשען מיניסטער
 עההערע דראזען געריכטעט, דיא ער זאָהאַרט
 בענאמינאָרעטע, איינערשט פֿאַנגט מאן איהן, וויא
 דאס קאָמט, דאס דער אַטאַליענישע קאַניג אונ-
 דערען קאַניג פֿאַר 1/2 יאהרען בעזוכטע אונד אונזער
 קאַניג דיעזען בעזוך נאָך ניכט צוריקערשטאַטטעט,
 מאן קענט דיא פֿינקטליכקייט אונד האָפֿליכקייט
 אינזערעם קאַניג אונד דעסמאָ מעהר וואונדערט
 מאן זיך, דאס אונזער קאַניג דעם אַטאַליענישן
 מאָנאַרכען נאָך דיעזען בעזוך מאכטע - היעריף
 אַטאַליענישע אונזער אויסווערשיגער מיניסטער:
 ניכט עטווא אים ערקלאַרונג דער פֿרינדישאַפֿט
 צווישען דען ביידען קאַניגן פֿאַן וויען אונד דאָס
 אַטאַליענישע קאַניג, אונד ער איזט געבליבען, אונד ער
 וועגען דער שוועריגקייט דעם בעזוכעס זעלבער, אן
 דאָס רעזולטען דער אַטאַליענישע קאַניג אונד דער
 פֿאַסט, ביידע שטעקען אינאונדער פֿינדלדיך קענען-
 אַבער: אונזער קאַניג מיטען אַטאַליענישע קע-
 ליך זאָוואַהל דען קאַניג אַטאַליעניש, אַלס אַיך דען
 פֿאַסט, בעזוכען וואַרדן אַבער נור אונאנגערט-
 ליכקייטען, אַ זאָנאַר פֿערביטערונגען ענטשטעקען
 קאַנטען: - צו דיעזען וואַרטען דעם מיניסטערס
 פֿינטע נאָך שטערנאַטאַני פֿאַלגענעם הינצ: אונד
 דאָס דיא וואַרהייט געשטאַנדען, ביא איינער ריי-
 זע אונזערע קאַניג אן אַטאַליען פֿירכטען וויר
 פֿיר דאָס לעבען זעלבערעם געליבטען מאָנאַרכען!
 זעלבסט אן טרועסט וואַללטען דיא רעוואַלוציאָ-
 נען אונד אונדערשטימען איינען מאַרד-פֿערזוך גע-
 נען אונדערען קאַניג איינפֿוהרען, געשווינען דען
 אן אַטאַליען זעלבער: - דיעזער בעהיפֿטונג ווי-
 זערשפּאַך מיניסטער, פֿרעזידענט טיטא, אינזער ער
 זאָנט: "איין זאָל פֿערזאָנליכע בעזוכען נענען וויא איהן
 הערר שטערנאַטאַני פֿרעזידענט, בעשטעט פֿיר זיינע
 מאַינעטע ניכט, וואָס זיינע מאַינעטע פֿיר רויב-
 מיג אונד נאַטווענדיג האַלט, דאָס פֿירט ער איהן
 איהן אויף זיינע אייגענע פֿערזוך ריכטיג צו געה-
 טען: - דאָן פֿראַנטע מאן פֿאַר דען איינפֿירטען
 מיניסטער: אָב דאָס וואַרד אונס דאָס מאַנטע-
 נענען נאָך אימער אונס פֿינדלדיך גענענאָבער-
 שטערט אונד דיא רעוואַלוציאָנענע אים זידען אונ-
 זערער מאַנאַרע אונדערשטימט? דער מיניסטער
 אַטאַליענישע דאָוועלע: "זאָס ער אים פֿירט
 אהרע געאַנזאַרעט: "דיא רעניערונג אונד דער"

פֿירט פֿאַן מאַנטענענאָ זינד אונס פֿרינדליך,
 אונד נור דיא ווילדען אונדערשטימען מאַנטע-
 נענענער זוכען דיא הערענאָווינישען פֿליכטלינגע
 צו אונדערשטימען: - דער נעמטאַפֿע פֿינאַנצ-
 מיניסטער הערר פֿאַן קאַלאַיא, וועלכער זעלבסט
 איינע ריזע אים זידען אונדערער מאַנאַרעכע מאכטע,
 בעמערקט נאָך הינצ: אַד זעלבער האַבע מיג
 דען רעוואַלוציאָנערען געשפּאַרען פֿאַן דען העמערען איררע
 נען זאָס אַיך, וויא דיעזע פֿאַן דען העמערען איררע
 געפֿירט ווערען, דיא בעהיפֿטען מיג געוויסטיג
 דאָס זיך אַללע אַרעפֿאַשיאָנען מעכטע איהרער
 אַנזעהמען אונד באַשטען איהן דיא הערענאָווינישע
 פֿאַעסטרעכט-אונגאַן וועגענעהמען ווערען. -
 דיא מאַנטענענענער ווערען בילדעטען זיך אַיך,
 דאָס דיא הערענאָווינישע בילד אן מאַנטענענענער
 אונד געשלאָסען ווירד, וויר דיעזען נון אַד דער מאַנ-
 טענענענענער גענענען פֿאַרזיכט-מאַסערענען אונ-
 ווערען מיסטען, דאָס דיא פֿאַרשטענדיגע הער-
 אונד היינערישען אַיפֿהאַרע! דיא הערענאָווינישע
 נישען פֿליכטלינגע ווערען בילד אים מאַנטענענענער
 צוריקהערען ווירל בעזען מאַנטענענענער ניכט זאָפֿעל
 געלד האַט, אים דיעזע פֿליכטלינגע אַיפֿצוהאַלטען."

* (דעם פֿרינדישען טעלעגראַפֿישן
 טעלעגראַפֿישן: מעהרערע בעינע-ווייבער זאָנטען
 אים, דאָס דיא דאָס אַלטער דעם מאַרין זאָרפֿ אים
 זאָ גענייער וויסטען, אַלס אַיך זיא זעלבסט גלויב-
 צייטיג מיג דער מיטטער דעם מאַרין זאָרפֿ אים
 וואַכענ-בעטס קאמען, דיא בעטרעפֿענדיגע קינדער
 דיעזער פֿרייע זינד אַבער לויט מאַרין זאָרפֿ 16 יאהרע
 אַלט - שטילאָוויש זאָל אַיפֿטונגאַס האַבען:
 אַד האַבע נור דעס האַלב דיא לייכע אַיבערנאַמען,
 אים זיא נאָך טיטא-זאָרפֿ צו פֿירען, ווירל דיא
 לייכע מיר איינעשטאַנדען, דאָס דיא "שויטיש"
 דיאט בערען ערמאַרדעט האַבען, אונד מאן מיסטע
 אַללעם אַיפֿבייטען, אים דיא ריכטער הורד איינע
 פֿערטע לייכע צו טיישען! (לינגע)

* (דאָס פֿרינדישע טעלעגראַפֿישן
 טאטא) דיא לייכע פֿאַלישע פֿאַלקסבראַטע בע-
 היפטע מיג נאָסטער בעשטעמטהייט אונד גע-
 וויסטהייט, דאָס וויר הערר בילד אן דער טיטא-
 עפֿלאַרע אונד פֿרענעהיים איינע האַכסט איבער-
 ראשענדיגע אונד פֿיר אונס וויען איינע זעהר ער-
 פֿיייליכע נאכריכט צו האַדען בעקאמען ווער-
 דען, ווערען איבערשטענדיגע אונד פֿירדיגע נאכ-
 ריכט דירפֿטע אַיפֿפֿירען, דיא פֿירענענענענער
 דאָס זיך אונד אונשילד דער אַיך געזעהנאוי פֿער-
 האַפטעטען וויען קלאַר וויא דער טאג הערעם-
 שטעללט אונד דאָס זידענענען פֿרינדישע אונד ווער-
 דען, פֿאַן איינעם זאָלען פֿערשפּאַרענען איבער-
 ראשענדיגע געוילטעטע האַרען וויר זאָן לייכער
 זייט פֿיערען מאַנאַטען, אונד נון האַפֿען וויר דאָס
 דיעם ענדלדיך דאָן איינערפֿענע וויר, פֿיערליכט ווירד
 געט דאָך דעם טרױבען דער אַנט-סעמטען אַיך
 עינע מאַכען!

* (זעלביסע טעג און דאָס אונטערנעם אַיזט
 אן וויען דער פֿאַרזיכטע-הענדלער אַטעל רייד
 נאָך פֿאַרזיכטער וועכסל-פֿעלשונג אן דער האַהע
 פֿאַן 140000 נולדען פֿליכטען וואַרדען, פֿאַר איינ-
 נען מאַנען שטעללעט עס זיך הערעם, דאָס דיא
 פֿירט פֿאַן דעם פֿעריכטען אַיפֿהאַרעס אַיפֿהאַרעס קענען-
 ניס האַפטע אונד מיג איהם זאָנאַר נאָך אַד פֿיער-
 וועכסלע שטעהע, זיא וואַרדע דעס האַלב פֿער-
 האַפטעטע, אַלס נון אַיך דיא אַלעמעטע מאַכטער
 דיעזעס אַטעל רייד געשפּערן איינע פֿאַרלאַנג
 פֿאַר דען איינערזענענע ריכטער פֿערהעלט אונד
 דיעזען עכענפֿאַללעס דיא פֿערהאַפֿטענע בעפֿריכטעטע
 שפּאַרעט זיא זיך פֿאַס פֿענסטער דעם דריטען
 שפּאַקעס אַיך דיא שפּאַרעט הענטער, וואָ דיא
 אונטערליכע מיג צערשטעמערטעס קאַפֿע ליע-
 נען בליעב.

נעשעפטסכעריכט.
 פעסטער פֿרייען.

נעשעפט פֿרייען: נעשעפט פֿאַן ווייזען וואָ
 פעסטער פעסט צו מאַכטע נעכטאָס דער פעסטער וואָ
 נום 18000 פעסטער וואַרדען פֿעסטער.

ווייזען פֿרייען: פֿרייען 100 סטער 80, 9,921
 נולד, 100 סטער 80, 9,65 נולד, 100 סטער 80-
 קיפֿא, 9,921 נולד, 100 סטער 80, קיפֿא 9,80 נולד, 100
 100 פעסטער-זענענער, 80, קלאַנענע 9-90 נולד, 100 סטער
 79,5 קיפֿא 9,75 נולד, 100 סטער 79, קיפֿא 9,75 נולד, פעסטער
 באַדען 500 פעסטער, 80,5 קיפֿא 9,60 נולד, 100 סטער
 80, קיפֿא 9,80 נולד, 900 פעסטער, 79, קיפֿא 9,80 נולד -
 וויסענבויער 400 סטער 77,5-77,5 קיפֿא 9,60 נולד, 17,60, 17,60
 באַנאָרע 600 סטער, 79, קיפֿא 9,65 נולד, 300 סטער
 79,5-79,5 קיפֿא 9,45 נולד, 300 סטער 79, קיפֿא 9,40 נולדען, -
 בעשקענענער 3800 סטער 79,5 קיפֿא 9,80 נולדען, -
 באַרשע 2500 פעסטער-זענען 77,5 קיפֿא 9,65 נולדען
 נאָר-אונטערנע 100 סטער 80, קיפֿא 9,55 נולדען, -
 באַרשע 200 פעסטער-זענען 79, קיפֿא 9,45 נולד, -
 (אַללעס פֿער 100 קיפֿא)

נעשעפט פֿרייען (איינע) 7,20-7,20 נולד,
 האַפֿען פֿרייען 6,83-6,10 נולד, -

ווייזענער פֿרייען
 ווייזענער פֿרייען פֿיערע מאַרס, דער איי-
 טרוע אַיך דעם וויענער טיאַט-פֿיערע מאַרס אַס 30-30
 די ס, בעשענע 2465 שטיק, דאָסאן וויען: 1704 אונטערנע,
 433 פֿאַלישע שטיק, 328 ווישע, דיא פֿרייען שטעללעשען
 זיך פֿער 100 קיפֿא: אונטערנע מאַס-אַקטען 58-65, נולד,
 פֿאַלישע 56-62, נולד, דריטע 56-65, נולדען.

פֿאַרשענע ציענענע פֿאַס, 31 אַקטאָבער 1882.

11	58	47	89	71
90	68	39	64	65
44	81	46	50	28

פעסטער פֿרייען פֿעסטער: מאַר פֿרייען.

פֿרייען פֿאַר 31 אַקטאָבער

קאָד	פֿרייען	פֿרייען	פֿרייען	פֿרייען
24	100	100	100	100
127	5 65	5 65	5 65	5 65
63	9 47	9 47	9 47	9 47
27 50	9 47	9 47	9 47	9 47
39	58 40	58 40	58 40	58 40
118 25	11 62	11 62	11 62	11 62
109	1 18	1 18	1 18	1 18
125 75	119	119	119	119
119 30	131	131	131	131
87 20	135	135	135	135
86 30	171	171	171	171
98 50	171	171	171	171
35	36	36	36	36
59	27	27	27	27
102	174	174	174	174
100 50	39	39	39	39
135	109	109	109	109
97 50	22	22	22	22
101	19	19	19	19
102 75	40	40	40	40
98 50	35	35	35	35
90 30	24	24	24	24
164	46	46	46	46

פֿרייען פֿאַר 31 אַקטאָבער

קאָד	פֿרייען	פֿרייען	פֿרייען	פֿרייען
24	100	100	100	100
127	5 65	5 65	5 65	5 65
63	9 47	9 47	9 47	9 47
27 50	9 47	9 47	9 47	9 47
39	58 40	58 40	58 40	58 40
118 25	11 62	11 62	11 62	11 62
109	1 18	1 18	1 18	1 18
125 75	119	119	119	119
119 30	131	131	131	131
87 20	135	135	135	135
86 30	171	171	171	171
98 50	171	171	171	171
35	36	36	36	36
59	27	27	27	27
102	174	174	174	174
100 50	39	39	39	39
135	109	109	109	109
97 50	22	22	22	22
101	19	19	19	19
102 75	40	40	40	40
98 50	35	35	35	35
90 30	24	24	24	24
164	46	46	46	46

דא ס'מאנאגע נאר ניכט בעזוכען קאנטע, דיעס בעשעסטענסטן אידן פילע אנדערע בעוואונגער פאן ס'מא-עסלאר, דא אלסאל דעם ערקאנטע- מען בריוו זאגאר יערפרישונגען גערייכט האסטען. — עס ליגעט אלווא אויף דער האנד, דאס דער אינ- גליקליכע מענטש זאגען זענען שולד זיט מאנאטען אים געפונעניסטע שאכטעטע, אז ווייט דאס דע- פטע, וויר האלטען דיעזע מעלוונג פון דעם האכט- וויכטיגן, ניכט בלאס אים אינטערעסע דעם אינ- גליקליכען בריוו, דער וואהל און פאלגע דער ער- וועגונגען צייגע-אייסזאגען אלסבאלד פרייא-עלעא- סען ווערדען דרופטע — זאגערן און דעם היבלעך אים דיעזען זאגען מאנען פראגעס, אים גרונדע גענאם- מען, ניכט עס אי קיינען אנדערען בעלאסטעניען זיינען אלס נור דען מארין שארף, דיעזער בע- היפטען יעדאן, דאס ער דורך דאס שליסטע- לאך מיט אייגענען אייגען געזעהען, דאס איסער רען, שוהמיס און פילעס בריוו אן דער עמאר- דען דער עסער שאלמאשי מהילגענאממען, נון זאגען אבער נעמע שעהרעטע צייגען אים, דאס בריוו אן יענעם זאסטאט שיער קראנק וואר, דא ס'מאנאגע ניכט בעזוכטע אונד זאמט אן דער אי- געבליכען מארד-שאט אידן ניכט טהיילנעהמען קאנטען, מער-שאט האט אלווא בעצולד דעם בריוו איינע פרעכע ליגע געזאטע, וואריס זאללעט מאן אלווא דען ווארטען דיעזעם פערלאנגען וועגן בעצולד דער איבריגען אנגעלאסטען יא גלייכען שטענען? — מאן האט אז פאר לעיס געשלאגען וועגען דעם, אלטערע דעם מער שארף, אים צו קאנטראסטירען, אב ער פערמאגע זיינעם אלטערס' ער אבערענען איינער צייגעשטאט פעהן ווא, וויר גלייכען דען דאס עס נעמעדר גלייכעליט אים, און אב דיעזער מארין שארף 14 אדער אבער 30 אדער אלס ווא, זיינע צייגעשטאט האט וך איינמאל בעצולד דעם פיליפס בריוו אלס ליגע הערטיג- געשטענען, דא אייסזאגען דיעזעם פאלשען ציי- גען קאנטען אלווא זיינעם דעם גערייכטע אידן בעצולד דער איבריגען אנגעקלאסטען אונמאגליך בערוקענישטע ווערדען, דער זיינע פערדיעט אל- הענפאללס פארלייט פיר פאלשען פאלשען אידען געגען בריוו טיכטיג געפוישט צו פאררען? וער דומס אים דאס זיינע פערלייטונג דעם, פוענעלטע- שטען געגען דען שטאטס-אניאלט, וועלכע אינ- געפעהר ווא פאלט לייעט? — בעקאנטליך האט דער אונטערזוכענע-רוכטער באר דער פרייאסטיג דעם שמילאויש בעשלאסטען, וואס יעדאך דער שטאטס-אניאלט ניכט צינאב, אונד וואריס ווערלעכע דעם שטאטס-אניאלט און דאס פרייא- לאסטען דעם שמילאויש ניכט? ווייז ער מיט דען יודען איינפרישטארדען אים! שמילאויש זאטע

נעמליך אונטער אנדערס פאלגענדעס אים: אידן האבע נור אים דעם גרונדע דא ליבע אבערנאם- מען, אים און נאך ס'מא-אדא צו פיהרען, ווייל מ'ר דא ווען זענעם האבען: ועהען ווא שמילא- ווישט דא פאנאטישען, שוהמיס' האבען וורקליך דא עסער שאלמאשי עמארדעט, וויר זינד נונ- מעהר אים אונגליקע דרינגען, עס אים דאדער אידרע פליכט אלס יודען נאך מאליכקייט מיט-וורקען אים אידרע גלייכענס-גענאסטען פאן דער דראקענדען געפאהר צו רעסטען! זא מיסטען אלווא דא ליבע נאך ס'מא-אדא פיהרען, אים מיט הילפע דיעזען פאלשען ליבע דא-רום טער איררע צו פיהרען! — אלס אן דאס הארטי- עראכטעטע אידן עס וורקליך אים מינע פליכט מינע בעדראהעטע גלייכענס-גענאסטען לייצו- שטעהען, איד עדהעלט וואהל 80 גולדען אלס בע- לאהונג, דאך ווא עס מ'ר העבייא וועינער אים דאס געלד צו טהון אלס אים מינע גלייכענס- גענאסטען אים איינער געפאהר צו רעסטען, און וועלכע דיעזעלכע דורך איינע פאנאטישע שוהמיס' געשטענען ווארדען? — דאס זאטע שמילאויש' פאך דעם אונטערזוכענע-רוכטער אים, דא איס- זאגען דיעזעם שמילאויש' אים אלווא פ'ר דא ווען נאך מעהר בעלאסטענע, אלס וועכט דא איסזאגען דעם מארין שארף, נון האפען אבער דא ווען וועלכע מיט שמילאויש' אים געפונעניסטע הימליך אייסטעהאנדעלן, דאס זא און נאך דאצו בעוועגן ווערדען דיעזע זיינע איסזאגען צו ווערדענען ווירד יעדאך שמילאויש' פיינעלאסטען אונד רייזט ער און זיינע הימאטה צוריק, דאן קאנן מאן מיט אים איבער דא זאטע ניכט וויסער פעהראנדעלן, דיעס אים דער גיטה, וועכטאלב דער שטאטס- אניאלט און דא פירלעכע דעם שמילאויש' ניכט וויליגטע, ער ווילל געמליך דען יודען געלד- גערייכט בעטען, דאמיט זא אידן פערנער מיט שמילאויש' אים געפונעניסטע וועגען קראנטע יינער בעלאסטענען איסזאגען אייסטעהאנדעלן קאנטען? — אז ווכט פיינעפרישענע דען שטאטס- אניאלט צו פערלייטען, ועדער ווירד איינזעהען, דאס דיעזע בעשולדיגטע עפען אז דומס אלס פ'רעך אים, וועגן שמילאויש' אים פרייען פ'ם געזעצט ווירדען, דא קאנטען און יא דא וועדען דאך מ'ר- זענערמאל ליכטער צו ווערדענען זיינער אים- זאגען פערלאסטען אלס וועגן ער אידן נאך וויי- טער איינעשטעהענע בלייבט, ווא דאך דער גע- פונעניסטע וועכטער ליכט דאצו ווארע טראגען קאנן, דאס קיינעם אים אים זאטעסענאקאטע, טהאט- זאטע אים ווא וויר בערייטט געשטריבענע דאס דער שטאטס-אניאלט דא פירלאסטען דעם שמילאויש' ניכט צענעבן דאך אונד צוואר אים

פ'עלפאכען גרינדען: 1) ווייל ער פ'ר זיינע פאלשע צייגען איסזאגען געגען אנשיל פאלעל בעשטראפט ווערדען מ'ס: 2) ווייל ער איינעשטארטען, דאס ער דא ליבע נאך ס'מא-אדא געפיהרמ אונד זאמט זיי- נער איינעם איסזאגען געמעס אלס וועלכעסער 3) און איינעם פ'עברעכען שראפאווירדיג ערשיינט: — 4) ווייל עס מאגליך, דאס ער דא ליבע פאן איינעם אנט-פעמיטען עדהעלט, דער געגען ווא ווען און נייטעס, האלט'הערייכע-שווארען וואללעט, אונד אים עס אן פאלגע דעסטען נאסוהי, דען שמילאויש' זאלאנגע איינעשטעהענע צו האלטען, ביז מאן פאן אים דען אבער דעסטען עפאלהרט, דער איהם דא ליבע נאמען געגעבען האט: — מאן זעהט אלווא, דאס דער שטאטס-אניאלט דא פירלאסטען דעם שמילאויש' ניכט צענעבן דאך: וואס אבער פ'ענעלטענען, דען שמילאויש' און דען מנד לענט, אים ניכט מעהר אונד ניכט ווענער אלס איינע פרעכע ווערהאויא-ליגע!

* (א וואן ש'מאנא אונד דער א ב ע ר ג ע ש פ א ו) אן זיינער ווענענעטע- שטען צייגען: "וועכט-אונטערזוכער גענעבנאכטע" שרייעב ש'מאנא: "אם איינערשטע זיינעם אונד- הענט מיט אידן דען אבערעשטאן ערמאנען, ענדליך איינמאל ניכט אידן דא וועדען, ניכט אידן דא שריקען, זאנערדן אידן אידן דא ווערלעכען לי- טע צו הארען!" היערויף אנטווארטעט דער אבערעשטאן און דער פ'ענענרער צייגען: "אך פילע מ'ך פ'עראלאסט, ש'מאנא איינפראדערען, דא נאמען זענער זיינע אונד שריקען אפגעטליך צו גענען, אידן דרעגען איינפלוסערענען אידן הארען" — היערויס קאנן זך און פראגעס ענטוועלען, דא ש'מאנא איינעטליך אנטווען וואללעט, דאס דער אבערעשטאן פאן ווען אונד שריקען זך בעשטע- בען ליגע!

* (ע צ ע ו ו ו ע ר א ו א י) אן דען הייטיגען צייגען פ'עקאנטליכט אלעקסאנדער נאך פ'עקאנטע פ'עקלערען, אידן האבע דען דע- דאקטער דעם פ'עקלערען, דען וואריס ווע- האוואי שיער בעלידיגעט, פ'ר דיעזע גלייכעניג- האט ער אן דען עיסטען 84 שטינדען זך קיינע געניטהאויג פ'עטראפט אונד מ'ך ניכט צום היעל הערויסגעפארענע, איד אבערליעפערע און היעל מיט דעם ארטוועלע דעם אפגעשליפען מינע אונד בעצולד און אלס איינע פיינע מענישען, דא- מיט ער אבער געגען מינע היסטענאקאטע נאך גיינע איינענדיגע עדהענען קאנען, ווערדען דא אים אים נאדע איינע וויסערע פ'יס פאן 84 וואס דען אונד ערמאשט, דאס ער וויסטען ווערדען, וואס זיינע פליכט אים!

דא פ'ענאם אידן מ'ך אונד זאטע אים געגען: 1) דא אים, וואס מ'ר מ'ן העיגן בעדריקטע" אונד אים דאס אללעס, וואס מ'ר צו זאגען האבען —

ניין! נאך און שיערליכעם גערייכטע מיט אידן איהנען אונטערזוכען איהר אים דער זאך דעם פ'ע- שוואנדענען דא פ'עליכענען, אונד אים דאך דעם בריו- דער דער רעבא פ'ערייע אדער איינעטליך דע ווילע קאנן, מיט דער ער און בלוט-שאנדע לעבט אונד אים דעם זאך, דאן אים נבראל דער ברודער דעם איהר, דאן האט ער אן איינע זיינע איינעם מ'ר ע'ר געהייראטע" ווא ונד וואהנענע, ראטערען, אונד געהארען אינס איהרעהוהן! ווא ונד איינער דער שיערליכסטען מע- שטען, וואס פ'ר שטענליכקייטען ווערדען ווא דא נאך הע- רויסברענגען? ווא האבען אללעס ערוויכט, וואס ווא אידן פאנערייכענע האסטען, מיין מאנא, דעסטען ועלע זא צו פ'ערייכטען קאטען, אים ווענענענאנגען אונד האט מ'ך פ'ע- לאסטען — אונד דענאך ווילל אידן איהנען זאגען, דאס אידן דיעזען עהרליכען נבראל זא ליבען, ווא אידן נאך קיינען געליכטע, אידן ליבען און זא וואס האסטען אידן ווילל מינעם מאנע נאכפאלגען, ווארין איסער ער נעהט — אונד וואללעט אידן מ'ך אידן דען קיינען היטער איהם הערשטאטען? אידן ערוויכטע ווערדען אידן דאצו בעשטען, אלס מינעם מאנע צוויאפ'ירדיג ווינער שויע- טער צו פ'ערהעלען, ווא מיסטען עס אס בעסטען וויסטען, ווא דא וורקליכע ווילע קאנן אים, דען ווא האבען דיע- זער אימען אונגליקליכען אים הווע דעם פ'ערייע דא ס'מא- פ'יעט געשפאלען.

ראטערען ווארדען דורך דיעזע וואסע נאך דאנע- דער נעמאכט: ער זאג וון מעסטען, דאס ער זיך אן סאג- פאנעקאטע נעקלעט, אונד וואסן וויר אן דער 11 פ'א-יס- זעטונען פ'ערייכטען, אונד וואללעט דאמיט אונד ברייה שטרייען. — אבער אן דעמבעלען איינענליקע שטרייען זיך איינע אדערע מענליכע טעטאלע פאן הינטער איינע בוישט און ראטערען טעמאר? — עס וואר פ'ענענע, אונד און דעמבעלען אונגעבליקע ענטשטאנד צווישען דען ביידיגן מענענען און וער העפטער קאספ.

בריה פליכטעט אן איהרע וואהנען ריפף איינען דיעזער, דער אים ניג אונד מיט דען איינען מינען אן איהרעם פ'ערייכעקע בעשעפטיגט וואר, אונד זאטע אים, אים נינע דיעזען ברייע אונד ווכט און זא שטעל אלס מאגליך טיטעס מאנע נבראל איינזעהנענען, דא וויכט און נאך ביים ארוואקאטען טאכטוועל פ'ענען, אדער וועגן ניכט, פאן דעם ארוואקאטען ערפאהרען, ווארין נבראל גענאנען אים אבער פ'ענען מיסט, דא און, האט ער בערייטט דען אידן פ'עלאסטען, ווא פאלנט דא אים נאך, דא וואללעט דיעזען קאנן דאסער בעקאנטען, וועגן דא און פ'ענעטע.

דער מינעט איילפע מיט דעם ברייע דורך דען נאר- טען: ער זא נאך דען קאספ צווישען פ'ענען אונד רא- טערען, וואך ליגע ער זיך ניכט צווייפאלטען, זאנערדן ניג ווישען זיינעם ווענעס, ביים ארוואקאטען קאנטען ער דען נבראל ניכט מעהר פ'ענען, אבער דער ארוואקאט בעצולדענע אים דא נענענע, נאך וועלכער נבראל זיינע רייזע געקאסטען, אידן דעם וועגען בען גענעטע ער נאך איי- נעם אנדערען טענען, דער מיט אים אונד ווכט ער-

נאנען, נאך איינער שטינדע האלטען דא ביידיגן טענען דען נבראל און —

דא וועגען איינענאכטען איהם דען ברייע ווינער פ'ענא: ער זאנעטען לאנגע, בי ער איהן נעפאלטעט אונד געלעזען, און דיעזעם ברייעס ערזוכטע איהן זיינע פ'ענא, זא שטעל אלס מאגליך צוויקוואקאטען, וועגן אידן ניכט איהר צו ליבעט, זא ווא ער וועגען איינע זעהר וויכטיגען נאכריכט, דא ווא בעצולד זיינער שוועסטער ערהאלטען: דאן דיי- טעטע אים און זיינע פ'ענא אן, דאס ווא פ'ענעס ענט- שלאסטען אים, איהר, הווי אונד איהרען בעייטען בעצולד צו פ'עלאסטען, אים פאללע ער ביא זיינעם געשטענענע פ'ערהאירט אונד ניכט מעהר צוויקוואקאטע.

נבראל שטעט זיך וואהל, און זיין הווי אונד און דען אידן פאן וועלכע ער בערייטט אבישער געקאסטען צוויקוואקאטען, אבער דער אויסשאנדער פ'ענא איינע שוועסטער אונד דיעזען פ'ענא און צוויקוואקאטען, דאך ווכט ער און איינעם אומווענע און זיין הווי צו געלא- נען, דאמיט דא פ'ערייכענענע איהן ניכט וועהען, עס בענענענענען אים איהרעם צווייא מענער, וועלכע זיך אבער וועגען בערוואסם שילייכענען זאנא אונד איבער זיין פ'ע- שטאטישע אייסזעהען וואנערענען. — דער מאנן מיט איה- נענד און פ'ערייכענען בענאנענען האבען? זאנען דא ליכטע אונד און ווענענען מינען וואס און אידן דא שיערענסנאכטיג און נאנען זיך פ'ערייכענע, דאס מאן און נבראל האסטען דען ראטערען מיט איינעם עסטעשטדך דורך דאס הערשן טראס איינעשטענען:

(פ'ערייכענענע פאלעס)

האם לא נאדי פֿעיליכט זיך רומען קאנטע
ער האבע דען ווערהאווי געשלעגן אָדער בע-
שימפּט!

אויס געזען געמאכטן ווערע עס אונס וויא
בערייט געווארן מיינערהאל לעבער, ווען דיא
יודען זיך ניכט צו שריטען הינרייסען לעסען, דיא
צו קיינעם צוועקע פֿיהרען אינד נור ציר הערופֿטע-
פֿירונג פֿאַן שיקאַרלען נאָיאַנגעט זינד, וויר מיס-
סען נור דאָרפֿן דרינגען, דאָס דיא רעניערינג אונס
אויסרייבענדען שטימן געוועהרע, דאָס איז איהרע
פֿעליכט, דאָס צו פֿאַרדערן — איז אונער רעכט!
מיט דעם "פֿעיליכטע" איינעם ווערהאווי קאַ-
נטע וויר אינעם ניכט געמאכטן, ער זאל זיינען שנא-
בעל נאך הערענעם-לוסט לויפֿען לאַסען, דיא
הינדע טראַגען, מיל-קאַריבע, דאָסען זיא ניכט
בייסען; פֿאַר "בייסען העדאקטערע" האָט דאָס גע-
זעצן זיך קיינע מיל-קאַריבע" איינגעפֿיהרע-
דיעזען שאַדען אים נורדע געמאכטן נור זיך
זעלבסט אונד רויבען דיא פֿאַן איהרע רעדיקטען
בלעטטער נאך אונד נאך, צו גרוינע, דיא דאָך זינע-
מאנד בלעטטער געניגע פֿערינערייט, דיא פֿאַרל
קאַמט אונד שמוץ' זינד וויא "פֿעיליכטענע".

פֿערשידענע נייאניקייטען.

* (איינ בלוטיגער יודע ג-
קראוואל לל) לויטער געמאכטן דיא יודע-קרא-
וואלע איינע איםטער דאָהערענען כּאָראַקטער
אן, אים היינטעלע און זענע ווירד געמאכט פֿאַן,
דיעזעס טעלעגראַפֿיש: "דיא יודע-העטען דא-
בען הייר איינע זעהר בעזאָרניגס-ערעניגער
האָדע וויאָנען, געשטען זינד און דעם אַדטע
נילאַש אים נייגעריגער בעזירער, ווערעהאַלט
קראַוואַלע אונד ווערעפֿלירעדינגען פֿאַרעקאָממען,
דער כּוֹפּמאַן מאַרין שיינער וואַרדע פֿאַרל-
טעטנדיג אונד ערשטע, העמיש בענינגען זיך פֿאַר
דאָס נייגעריגער נאך איםטער ניכט; עס מאַכטע פֿאַן
דען פֿייער-וואַפֿען געברויך, אונד דיא האַבשיאַ-
נעטע פֿרייאַ דעם מאַרין שיינער וואַרדע ערשאַט-
טען, ווען ניכט מאַרין אונטערע הילפע קאָממען,
זא זינד און דער נאָנען אונטערע נאָכע פֿעל
גראַסערע אונטערע פֿעלדען צו בעפֿריכטען, עס איז
ווייט דיא דעפֿעסע דעם "פֿעסכעטע לאַרד", עס איז
געווען ערשטעריי, דאָס עס און אינגאן זא ווייט
קאַנטען קאָנטען ווער טראַגען הייפֿער דיא שולד;
דיא רעניערינג? דאָס מאַכטען וויר קיים גלויבען וויא
עס מאַכטען וויר, האָט דיא רעניערינג נאך איםטער
אללעם אייגענעמען, אים דיא ווען גענען דיא אונט-
עמטישען וויבען אונד מאַרד-פֿערינעריי און שטימן
צו געהמען, זיא האָט מיט גראַסער בערייטוועלע.

גענדע מיטשפּילונג: אין דער נאכט פֿאַן דיעסמאָן
אויס מיטשפּילונג האָט מאן אין דעם דאָרפֿען ניוואַש
(ווערעלבוירנער קאָמפּאָט אַייאָ נייזידעל) דיא פֿרייא
דעם דאָרפֿען ווישען ביזאָוואַהערעם שווינדע ער-
שאַסען, דיא פֿרייא וואַר יעדע שמונדע צו ענט-
בינדען, וועסמאלב זיא בייס הערענישטערען דער
פֿלינדערער זיך נור לאַנגאם ווערשלייבען קאָנטע,
דיא פֿלינדערער שאַסען וואַר דיא פֿרייא אונד מאַכ-
טען זא איהרעם לעבען איין ענדע, ציר זעכענען גייט
קאם איין דיא שוועסטער דיעזער ערשאַסענען
פֿרייא שיינער אים פֿעסט נאך ניוואַש צוים בעזיר,
מאן זיכטע זיא אבער רעכטשיטיג צו פֿערישענע-
דיגען, זיך אין דאָס פֿאַן ווערעהעטערען איבערפֿאַר-
טע דאָרפֿען ניכט היינע-וואַנען — אינד דיעזע פֿאַן
פֿעסט אונטערענע פֿרייא מיכטע זיך אין איין
פֿיער-הוי פֿערישענען, וויא זיא פֿאַן דער ער-
מאָרדונג איהרער שוועסטער ערפֿאַהרען, מאן
בעפֿריכטעטע נאך ווייטערע אנהעווען אונד טעלע-
גראַפֿישע נאך פֿערינעריגען ווערעלבוירנער אונד
פֿיער-הוי, עס בענאם זיך איינע דעפֿעסאָרען נאך
פֿעסט, אים דיא בייא דער רעניערינג אים אַבשיאַ-
צו ביסטען, פֿאַרליפֿיג ווירד אים דיא ענטווערונג
איינער גאַסערען מיליטער-מאַכט אונטער-
איים מיהאל, אַדענבוירנער קאָמפּאָט ווירד אים
ווערער פֿאַלגענדעם געשיינענען דיא בעפֿאַלערונג
איז הייער זא זעהר גענען דיא ווען פֿאַנאַטירט
אונד פֿערישענע, דאָס הייער דער הייע ניכט מעהר
זיינעם לעבענס זיכער איז, דיא פֿעיסטער דער
ווישען וואַנענען ווערדען יעדע נאכט איבערשלא-
גען, אין דער נאכט פֿאַם 20, טען איין דען 30 טען
קאָמפּאָט האַטטען זיך גענען 400 ווערען פֿע-
זאַמטעלע אונד האַטטען מעהרערען ווען ניכט בייא דיא
דיא פֿעיסטער איינגעשראָנען, זאַנדערן אַלץ דיא
טהורען הערענישענען, דיא אַרסטע-האַרדע געהט
גענען דיעזעס זיינען זעהר לויא אונד נאכזיכטע
פֿאַר, אונד דאָרפֿען אַרעס געטווען זיך דיא
ווען ניכט צו ווערדען, איינעם זיא פֿריכטען ווער-
ווער דיא וואַסער דער ביינען גענען זיך נאך מעהר
צו שיינען.

(א) ביי דען טיים אַעס לאַרע-
פֿאַר לל) ווירד דעם "געזעט" אים נייגערהאַ-
פֿאַם 1, טען דיעזעס טעלעגראַפֿיש: "בייא דער
דעזענען אונטערענינג וואַרדע אונד מיט פֿיליפּ
זיינען נייגרונגס און פֿערהאַר פֿאַרעקאָממען,
דיעזער וואַרדע געמאכט פֿערינעריגען, בייא דער
אונטערענינג ערמאָרדונג דער עסטער שאַלמאַש
זאָנען "שיחסי" הילפע געלייטעט צו האַבען, זין
דאָס דערייא צייגען אים, דאָס ביינען און צייגען
זאַמטמאַן און וועלכעם דער מאַרד אונטערענינג-
איכט וואַרדען שויער קראַנק וואַר אונד דעמאָד-
צו שיינען.

פֿאַרליעטאָן דאָס גאַלד-לאַנד.

(27 טען פֿאַרשטעטונג)

דייאַניצוואַנענעסעס קאַפּיטעל
אלס ראַטיעירען, נאכדעם עס דיעזעס פֿאַנע מיט
דבורה ניכט וואַסערקאָממען קאָנטע פֿערינעריגען און
זיין קוואַטיער צוויקקערהאַטען, דיא איבערנאב איהם מלכה
איינען ביינען, און איהן אַרעסטירט — אונד דיעזער ביינע
געשטעלעט פֿאַרענדער צוילען; פֿערינעריגען טעדיעסטיגע
ענטש; דיא וויללכט איינעם ווייבע שאַדען, דאָס דאָ און און
געבליך איינעם געליעכט; דיא וויללכט איין ווייב צו ניו-
דע רייכען, דיא איהם, וויא דיא זאַנט, אין דיעזעס הער-
צען געשטעלעט האָט, און בייז עכען זא נעמיין, וויא דייען
לויבען, האָבען לויבע אונד פֿערינעריגען זיך וועלכעס און
איינע אונטערענינג ווייב געקעסעט, אונד איהרע באַנדע ווער-
זענענעס, וויא עס זיין דורך שיקאַרלע אַדער נאָר דורך
אונטערענינג אונד לייכטפֿערינעריגען דעם ווייבעס, זא האַנדעל
נאכדעם דיא פֿערינעריגען האָט, זייע אונטערעל, גייע נע-
מיין; לאַסען זיך נור היינרייסען צו פֿערינעריגען ראַכע, מיס-
בויבע ווערער ביינעס נאך וואַרען; און מאַקן דער פֿע-
זינג איהם, איינעם ווייבע צו שאַדען, וועלכעס איינעם און
זיינעם הערענען געטערישען האָט, האָט נע אַרשיכטע נע-
ליעכט אונד פֿערינענס געריינטשטונג — זא לויטעטער
בינען, אונטער וועלכעס "אין פֿירנדע דעם וועסענפֿערי-
נעריס אונטערשטעלען וואַר.
דיעזער ביינען האָט אבער דען ראַטיעירען נאך אים-
בוינענער געמאַכט, גענען אבער בענאם ער זיך אין דען

נאָכען נאָרשען וועלכען אים דיא וואַנען דעם נבואל
אונטערענינג וואַר הייער קראַך ער אונטער דען זיכטען ביי-
טען הערעס, אים מיט דבורה צוואַסערקאָממען צו קאָנען,
אלס ער זא היינטע איינעם דיכטען ביינע פֿערינעריגען וואַר,
זאָר ער איין פֿערינעריגען פֿאַרעקאָממען — עס וואַר
מלכה! דאָן וואַר ער נאך איינער אַנדערען זיינע דעם נאָר-
פֿענס געלייכען — אונד פֿאַרשטעלן זאָר ער דבורה פֿאַר זיך
שעקען —
"וואס ווען זיא הייער?" שרע איהן דבורה אן.
"שריינען זיא ניכט" (זאָנען ראַטיעירען), דיא אים
עכען מלכה פֿאַר איינע גענאָנען;
"וואס קייטערע איהן זיך דאָרפֿען, (זאָנען דבורה)
אַב מאן אונד ווער זיך זעכטע איהם? זיא האַבען זיך בע-
רויסען פֿערינעריגען אונד זא פֿערינעריגען אונד איבערפֿלייסט
געמאַכט, אללע וועלע ענטש אונס זעכטע, אונד איהן ביי
נור הייערע נעקאָממען, ווייל איהן זיא ווייט איינער האַלבען
שענדע פֿאַן מיינעם פֿעיסטער אים געקאָממען איינער
זענענען האַבען, וויא זיא גלייך איינעם הונדע אונטער דען
ביינען הערענישען, אונד וויא איינעם הונד קאָממען איהן
זיא פֿאַן מיינעם נאָרשען פֿאַרשטעלען!"
דיעזע שפּאַכען שיינענע דען אָנהען פֿויגען רא-
טיעירען איין; דעמיטונג זאָנען ער: "זיא שווען מיר אונ-
רעכט; איהן וואַר דיעזען נאָרשען אונטער מיר, וואַנענינגען,
דענן אלס איהן קאָמט אונס זיא און דעם בעשטימטען אַרעס
צו פֿינדען בעשטימטען איהן זיא מיט איינעם אַנדערען, איהן
האַפּטע וויכטיגע נאכזיכטען פֿיר זיא, אַרען זיא זיך!"
איהן בייז נאך ניכט מעהר ניינענינג; פֿערינעריגען זיא
זיך! רייכע דבורה.

דיעזען נאָרשען וועלכען אים דיא וואַנען דעם נבואל
אונטערענינג וואַר הייער קראַך ער אונטער דען זיכטען ביי-
טען הערעס, אים מיט דבורה צוואַסערקאָממען צו קאָנען,
אלס ער זא היינטע איינעם דיכטען ביינע פֿערינעריגען וואַר,
זאָר ער איין פֿערינעריגען פֿאַרעקאָממען — עס וואַר
מלכה! דאָן וואַר ער נאך איינער אַנדערען זיינע דעם נאָר-
פֿענס געלייכען — אונד פֿאַרשטעלן זאָר ער דבורה פֿאַר זיך
שעקען —
"וואס ווען זיא הייער?" שרע איהן דבורה אן.
"שריינען זיא ניכט" (זאָנען ראַטיעירען), דיא אים
עכען מלכה פֿאַר איינע גענאָנען;
"וואס קייטערע איהן זיך דאָרפֿען, (זאָנען דבורה)
אַב מאן אונד ווער זיך זעכטע איהם? זיא האַבען זיך בע-
רויסען פֿערינעריגען אונד זא פֿערינעריגען אונד איבערפֿלייסט
געמאַכט, אללע וועלע ענטש אונס זעכטע, אונד איהן ביי
נור הייערע נעקאָממען, ווייל איהן זיא ווייט איינער האַלבען
שענדע פֿאַן מיינעם פֿעיסטער אים געקאָממען איינער
זענענען האַבען, וויא זיא גלייך איינעם הונדע אונטער דען
ביינען הערענישען, אונד וויא איינעם הונד קאָממען איהן
זיא פֿאַן מיינעם נאָרשען פֿאַרשטעלען!"
דיעזע שפּאַכען שיינענע דען אָנהען פֿויגען רא-
טיעירען איין; דעמיטונג זאָנען ער: "זיא שווען מיר אונ-
רעכט; איהן וואַר דיעזען נאָרשען אונטער מיר, וואַנענינגען,
דענן אלס איהן קאָמט אונס זיא און דעם בעשטימטען אַרעס
צו פֿינדען בעשטימטען איהן זיא מיט איינעם אַנדערען, איהן
האַפּטע וויכטיגע נאכזיכטען פֿיר זיא, אַרען זיא זיך!"
איהן בייז נאך ניכט מעהר ניינענינג; פֿערינעריגען זיא
זיך! רייכע דבורה.